

Officiële ingebruikneming van de windkorenmolen De Vriendschap te Winsum op maandag 18 oktober 1976.

Er zijn steden en dorpen die op hun molenbezit trots zijn, vooral als ze meer dan één molen hebben. Terecht. In de provincie Groningen denken we dan aan Winschoten, dat zich met zijn drie korenmolens „Molenstad"noemt. We denken natuurlijk ook al gauw aan Oldehove, dat van verre herkenbaar is aan zijn twee gerestaureerde molens en zijn kerktoren. Maar ook Winsum geniet een zodanige bekendheid. De allereerste full-page-foto in het boek Groninger Molens toont Winsum met zijn twee dorpskorenmolens.

De gemeente heeft al vroegtijdig de betekenis van haar molens voor het dorp aangevoeld.

De andere molen "De Ster" werd in 1961 aangekocht. Bij de toen volgende restauratie ging de gemeente de ~~ke~~ moeilijkheden, die zich toen voordeden, niet uit de weg. De Ster werd vooral uit bouwkundig oogpunt weer een solide molen, die geregeld draait. Daarvoor zorgen de vroegere eigenaar, nu huurder, de heer Van Hoorn, ~~de heer~~ en een vrijwillige molenaar, de heer Bakema.

We staan nu bij De Vriendschap. Toen de gemeente ook deze molen aankocht (in 1967 voor f 1,--) verkeerde hij al in een vervallen staat. Mulder was voorheen de heer A. Muda, een bekende klank in de Groninger molenaarswereld. Eigenlijk is de heer Muda een van de mensen, aan wie wij het behoud van deze molen danken. In de vervallen molen was de elektrische installatie zo slecht geworden dat op een slechte dag brand ontstond. Die zou rampzalig zijn geworden als de heer Muda in de toen al lang buiten gebruik zijnde molen de beginnende brand niet had signaleerd en geblust.

De Vriendschap is niet een alledaagse Groninger molen. Hij werd gebouwd in 1801 voor K.J. Pel, zo lezen wij in het Groninger Molenboek. De molen werd toen overgeplaatst van Mensingeweer naar hier. Die verplaatsing is niets bijzonder voor een molen. Opvallend is dat de achtkantstijlen doorlopen van de stenen stiepen tot de kap. De gebruikelijke ~~de~~ onderbouw treft men hier niet aan.

Oorspronkelijk werd deze molen uitsluitend als pelmolen gebouwd; de gebruikelijke steenzolder ontbreekt. Het pellen van gerst tot gort was vooral in ons gewest een drukke bezigheid, want gort was een volksvoedsel. De later aangebrachte maalstenen bevinden zich onder stellinghoogte op de eerste zolder. Daar de maalsteen hierdoor erg ver uit het hart van de molen is komen te liggen, kan deze niet direct door het takrad worden aangedreven. Om de afstand te overbruggen is op de korte verticale as een aparte schijfloop aangebracht (tussenloper), waarin zowel de kammen van het takrad als van het stelkelrad (sterrewiel) op de maalspil grijpen. Deze unieke aandrijving is wel van invloed op de draairichting, maar niet op de overbrangverhouding.

Dat een korenmolen in een rieten jasje werden gestoken is ook niet alledaags. Wij verheugen ons erover dat deze fraaie en duurzame bekleding van het achtkant en van de kap weer prachtig in orde is gemaakt.

We zeiden het al, in 1967 stond de molen er maar haveloos bij. Het gemeentebestuur nam mij mee om het nieuwe bezit te bekijken. Spoedige conserveringsmaatregelen waren geboden. Het kwam er dan ook van dat Gedeputeerden staten schriftelijk bevestigden dat tegen de vijfde wijziging van de begroting voor 1967 tot het besteden van f 9.651,-- (ziet u die ene gulden) voor conservering en aankoop van De Vriendschap mocht worden besteed. Dit alles ging in afwachting van de aanpak van de restauratie, waarvoor echter pas een financiële oplossing kon worden gevonden, toen deze restauratie kon worden aangemerkt als werkgelegenheidsobject.

Daardoor kon het werk in de zomer van 1975 worden aangepakt.

Het restauratieplan werd voorbereid door de Dienst Gemeentewerken. Ingewijden weten dat dit betekent dat een stuk molendeskundigheid vooral bij deze dienst aanwezig is.

Verder werd een zeer goede molenmakersfirma aangetrokken, de firma Bremer - Dunning.

Aldus was een goede restauratie verzekerd.

Deze is in vrij korte tijd tegen een redelijke prijs (minder dan twee ton is tegenwoordig voor een sterk verwaarloosde korenmolen al geen hoog restauratiebedrag meer) volbracht.

Wij verheugen ons allen over het feit dat de gemeente Winsum nu twee fraaie dorpskorenmolens rijk is.